DIN ISTORICUL „JUNIMII". G. PANU STUDENT LA GAND

DE

M. TIMOFTE

S-a spus și s-a scris mult despre condițiile constituirii, rolul și locul „Junimii" în istoria și mișcarea culturală a României. În ultimii ani, contribuții notabile, aparținînd unor genuri diferite, au adus în circuitul cunoașterii științifice și au pus la îndemîna publicului larg informații și interpretări noi, menite fie să repună în valoare opera de o deosebită însemnătate pe care junimiștii au săvîrșit-o în dezvoltarea culturii românești, fie să-i integreze mai nuanțat în viața politică a epocii. Deschiderea către noi surse de informații și interpretare operată în acest răstimp au oferit un cîmp larg unor investigații care completează imaginea, lărgesc orizontul.

O cercetare efectuată în arhivele Universității din Gand ne confirmă prezența aici, în vederea completării studiilor, a celui care inițial era destinat a deveni istoricul „Junimii" — omul politic, radicalul și anticarlistul de mai tîrziu — G. Panu. Prezența acestuia, ca student al Universității belgiene în anii 1876 — 1878 nu trebuie să surprindă.

Anii menționați se intercalează unei perioade de transformări în cadrul căreia statul român — angajat ireversibil pe calea dobîndirii și consolidării independenței — a acordat o atenție deosebită dezvoltării învățămîntului, pregătirii specialiștilor necesari dezvoltării structurilor economico-sociale corespunzătoare. Paralel cu mutațiile survenite pe plan intern în acest domeniu, este relevantă prezența studenților români la Universitățile din Occidentul Europei. În context, arhivele Universității din Gand — mare centru de învățămînt și cultural belgian — oferă date interesante în legătură cu activitatea didactică a tinerilor români aflați aici la studii în anii 1871 — 1879. Este de remarcat, pe linia observațiilor anterioare, că, în acești ani, studenții români se situează pe locul al doilea sub raport numeric, între studenții străini, ei frecventînd cu deosebire facultățile de arte și meserii, inginerie, drept și medicină. Între aceștia, G. Panu se detașează nu atît datorită activității desfășurate aici, cît mai ales rolului său în cadrul „Junimii" și al vieții politice românești în perioada ulterioară.

Documentele anexate cuprind — în afara cererii lui G. Panu, din păcate nedepistată în materialele puse la dispoziție — filiera demersului întreprins de acesta pentru a fi admis să susțină examenele necesare „candidaturii în drept", la facultatea de același profil a Universității din Gand. În adresa expediată din partea Ministerului de Interne, Universității, la data de 3 iulie 1876, se confirmă cererea lui G. Panu, prin care acesta solicită aprobarea de a susține examenele cerute de autoritățile belgiene fără probele prealabile (anexa 1). În răspunsul său, Administratorul Universității din Gand informează forul tutelar că facultatea de drept primește favorabil cererea studentului român, cu condiția ca acesta, ca dealtfel toți studenții români, să depună certificate școlare eliberate de autoritățile românești (anexa 2). Ca urmare, ministerul de resort belgian aprobă solicitarea lui G. Panu, aprobare reînnoită la 31 iulie 1876 — datorită probabil unei noi intervenții (anexele 3 și 4). Ultimul document este extras din Anuarul Universității din Gand pe anul academic 1878/79 ; din tabelul cuprinzînd facultatea de drept reiese situația școlară a lui G. Panu.

Deși fragmentare, aceste informații conțin precizări în legătură cu debutul ca student al lui G. Panu la una din cele mai cunoscute instituții de învățămînt superior din epocă. Din perspectiva evoluției lui G. Panu, datele acestea — inedite după știința noastră — sînt importante pentru completarea știrilor privind viața și activitatea uneia din personalitățile interesante și controversate ale României celei de a doua jumătăți a veacului trecut. În egală măsură ele

BDD-A1453 © 1977-1978 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:12 UTC)

pot servi la mai buna cunoaștere a istoriei uneia din cele mai importante mișcări culturale românești, „Junimea", în cadrul căreia G. Panu s-a remarcat, cel puțin la începuturile ei, ca una din figurile de prim plan.

Anexa 1

MINISTÈRE
de
L'INTÉRIEUR
ADMINISTRATION
de
L'INSTRUCTION PUBLIQUE
I-ère SECTION

No. 61916

2 Annexes

Bruxelles, le 3 Juillet 1876

Monsieur l'Administrateur,

J'ai l'honneur de vous transmettre, pour instruction et rapport, la requête ci-jointe, par laquelle M. Georges Panu, de Jassy (Roumanie), demande à être dispensé des épreuves scientifiques préalables à la candidature en droit.

Pour le Ministre,
Le Directeur Général,

Anexa 2

le 10 juillet 1876, n. 14219
annexe 3

Monsieur le Ministre,*

La Faculté de droit m'informe par sa lettre du 8 de ce mois et j'estime aussi qu'il y a bien d'accueillir favorablement la demande de *M. Georges Panu* tendante à être dispensé des épreuves scientifiques préalables à l'examen de candidature en droit.

La faculté a en même temps exprimé le désir que désormais les étudiants roumains qui demandent des dispenses semblables produisent les *certificats mêmes* qui leur auront été délivrés par les autorités scolaires de leur pays.

* en réponse à votre dépêche de 8 de ce mois (Adm. de l'Instr. Publ. 1*ère* section n. 61916) j'ai l'honneur de vous adresser le rapport de la Faculté de droit sur la requête de M. Georges Panu, je l'adopte entièrement.

BDD-A1453 © 1977-1978 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:12 UTC)

Anexa 3

MINISTÈRE
de
L'INTÉRIEUR
ADMINISTRATION
de
L'INSTRUCTION PUBLIQUE

No. 61916

Le Ministre de l'Intérieur,

Vu la requête du sieur Georges Panu, de Jassy (Roumanie) qui demande à être admis devant la Faculté de droit de l'Université de Gand, à l'examen de la candidature en droit, avec dispense des épreuves préalables à cet examen.

Vu l'article 5 de l'arrêté royal de 29 juillet 1869, autorisant le Ministre de l'Intérieur à accorder les dispenses de l'espèce sur l'avis conforme de la faculté devant laquelle le récipiendaire doit se présenter ;

Vu le rapport de la faculté de droit de l'Université de Gand, portant avis favorable sur la requête précitée ;

Vu le rapport de M. l'Administrateur Inspecteur de l'Université de Gand ;

Arrête :

Article unique, M Georges Panu de Jassy (Roumanie) est autorisé à se présenter devant la faculté de droit de l'Université de Gand, à l'examen de candidat en droit, avec dispense des épreuves scientifiques préalables à cet examen.

Bruxelles, le 20 juillet 1876
(Signé :) Delcour

Pour expédition conforme :
Le Secrétaire Général du Ministère de l'Intérieur

Anexa 4

MINISTÈRE
de
L'INTÉRIEUR
ADMINISTRATION
de
L'INSTRUCTION PUBLIQUE
I-ère SECTION

No. 61916

1 annexe

31 juillet 1876

Monsieur l'Administrateur,

J'ai l'honneur de vous adresser, avec prière de bien vouloir en donner connaissance à qui de droit, une expédition de mon arrêté en date du 20 juillet courant, aux termes

BDD-A1453 © 1977-1978 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:12 UTC)

duquel Mr Georges *Panu*, de Jassy, est *autorisé à se présenter* devant la Faculté de droit de l'Université de Gand, *à l'examen* de la canditature en droit *avec dispense* des épreuves préalables à cet examen.

Pour le Ministre
Le Directeur Général,

A Monsieur l'Administrateur Inspecteur de l'Université de Gand

Anexa 5

TABLEAU NO. 4

DIPLÔMES SCIENTIFIQUES DÉLIVRÉS PENDANT L'ANNÉE ACADÉMIQUE 1878—1879, CONFORMÉMENT A L'ARRÊTÉ ROYAL DU 29 JUILLET 1869.

Faculté de droit.

Grade de candidat en droit.

MM.

Panu, Georges, de Jassy, *d'une manière satisfaisante.* Fottea Mavromaty, Georges, de Jassy, id. *Premier examen de docteur en droit.*

M. Panu, Georges, de Jassy, *avec distinction.*
Second examen de docteur en droit.

M. Siendrea, André, de Fochsani (Roumanie), *avec distinction.*
Grade de docteur en sciences politiques et administratives
Première épreuve.

M. Coemans, Emile, de Gand, *avec grande distinction.*
Seconde épreuve

M. Coemans, Emile, de Gand, *avec grande distinction.*
Faculté de médecine.

Grade de docteur en médecine, en chirurgie et en accouchements.

PREMIER EXAMEN

M. Milward de Azevedo, Antonio, de Minas — Geraës (Brésil), *d'une manière satisfaisante.*

BDD-A1453 © 1977-1978 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:12 UTC)